

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tat-8 ta' Ottubru, 2004

Citazzjoni Numru. 276/2004

**Michael Cutajar f'ismu proprju u ghan-nom ta'
Mary Rose mart Michael Bristow, assenti minn Malta;
Joseph Cutajar f'ismu proprju u ghan-nom ta'
Leonard Cutajar assenti minn Malta;
u Marjohn Cutajar**

Vs

**S.C. & Company Limited numru ta' registrazzjoni
C6050**

Il-Qorti.

Preliminari

Rat ir-rikors ta' Michael Cutajar f'ismu proprju u ghan-nom ta' Mary Rose mart Michael Bristow, assenti minn Malta; Joseph Cutajar f'ismu proprju u ghan-

nom ta' Leonard Cutajar assenti minn Malta; u Marjohn Cutajar li permezz tieghu ppremettew:

1. Illi huma lkoll huma azzjonisti tas-socjeta' ntimata. Illi l-azzjonijiet gewwa din is-socjeta' huma maqsumin hekk kif gej:

Michael Cutajar	200 sehem	10 fil-Mija
Joseph Cutajar	200 sehem	10 fil-Mija
Leonard Cutajar	200 sehem	10 fil-Mija
Marjohn Cutajar	200 sehem	10 fil-Mija
Mary Rose Bristow	200 sehem	10 fil-Mija
Charles Cutajar	200 sehem	10 fil-Mija
Salvino Cutajar	200 sehem	10 fil-Mija
Salvatore Cutajar	300 sehem	15 fil-Mija
Leonarda Cutajar	300 sehem	15 fil-Mija

Vide Statut Socjali hawn ezebit u markat Dokument "A".

2. Illi kif jidher mill-mod kif inhuma mqassmin l-azzjonijiet tal-kumpanija, jirrizulta li l-azzjonisti huma l-genituri Salvatore u Leonarda Cutajar u s-seba' wliedhom, Michael, Joseph, Leonard, Marjohn, Mary Rose, Charles u Salvino. Leonarda Cutajar (l-omm) hija l-unika direttur. Il-kumpanija kienet topera fl-isfera tan-negozju tal-artijiet, u jirrizulta li tippossjedi assi patrimonjali ngenti.

3. Illi bejn il-membri tal-familja sfortunatament hemm dizgwid generali li ilu jippersisti ghal diversi snin. Originalment is-sitwazzjoni kienet illi l-missier (Salvatore) flimkien ma' wliedu Charles u Salvino kienu qeghdin izommu naha, filwaqt li l-omm (Leonarda) u l-ulied l-ohrajn, Michael, Joseph, Leonard, Marjohn u Mary Rose kienu qeghdin izommu n-naha l-ohra.

4. Salvatore u Leonarda ghamlu snin separati *de facto*, u l-incidenti ta' bejniethom ma naqsux. F'dawn l-incidenti, ossija fil-konsegwenzi taghhom ingidbu t-tfal ukoll. Kien hemm diversi tentattivi sabiex jinbdew kawzi ta' separazzjoni (permezz ta' rikors quddiem is-Sekond Awla tal-Qorti Civili) sew minn naha u sew minn ohra, izda proceduri kontenzjuzi ma nfethu qatt. Hemm ukoll numru

ta' kawzi pendenti quddiem din il-Qorti li jinvolvu l-azzjonisti jew uhud minnhom u l-kumpanija ntimata. Dawn il-kawzi huma s-segwenti:

Salvatore Cutajar vs S.C. & Co. Ltd (citazzjoni 615/2000JA) li permezz taghha Salvatore Cutajar qed jitlob li jithallas minghand il-kumpanija somma ta' mijiet ta' eluf ta' liri li hu jghid li silef lill-kumpanija *brevi manu*. Il-kumpanija ghandha kontro-talba ghad-danni kawzati mill-attur f'dik il-kawza minhabba amministrazzjoni hazina. Fil-frattemp Salvatore Cutajar kien ottjena mandat ta' inibizzjoni kontra l-kumpanija sabiex ma tiddisponi minn ebda proprjeta'. Dan il-mandat ghadu in vigore.

Salvatore Cutajar vs S.C. & Co. Ltd (citazzjoni 375/2001 TM) li permezz taghha Salvatore Cutajar qed jitlob li jithallas minghand il-kumpanija *somma da liquidarsi* bhala kumpens ghal servigi rezi bhala amministratur;

Salvino Cutajar vs S.C. & Co. Ltd et (l-azzjonisti kollha l-ohrajn) (citazzjoni 2233/1998 GC) li permezz taghha, Salvino Cutajar qed jallega li prokura li kien ta lill-ommu Leonarda, sabiex din tivvota ghan-nom tieghu f'laqgħa straordinarja tal-kumpanija, li fiha nbidel l-istatut socjali, kienet ivvizzjata b'qerq u b'vjolenza. Iktar ricentement il-Qorti li qieghdha tippresjedi din il-kawza ppermettiet li tizdied il-kawzali tal-inkapacita' mentali tal-attur. Hemm pendenti rikors għall-permess biex isir appell minn dan id-digriet. Fuq rikors ta' missieru stess, Salvino Cutajar kien gie dizabilitat mis-Sekond Awla, u kien tqabbad kuratur missieru stess. Meta hutu r-rikorrenti kienu oggezzjonaw għal dan, tqabbad l-Avukat Dottor Philip Manduca li għadu jokkupa l-hatra sal-lum.

Keith Abela Fitzpatrick vs S.C. & Co. Ltd (citazzjoni numru 224/2001 TM) li permezz taghha l-atturi qeghdin jitolbu rifuzjoni ta' flus avvanzati minnhom bhala depozitu fuq konvenju dwar bicca art li l-kumpanija kienet ser tbiegh lil Abela Fitzpatrick. Għall-motivi tal-mandat t'inibizzjoni u motivi ohrajn dwar permessi, l-konvenju kien skada. Il-kumpanija kkjamat fil-kawza lil Salvatore għaliex

irrizulta li dan kien approprija ghalih innifsu xi akkonti minn dan id-depozitu. Il-kawza jista' jkun li tigi tranzatta.

5. Minn dan jidher li l-kumpanija tinsab ipparalizzata u mifnija b'inkwiet etern. Is-sena li ghaddiet kien hemm xi tentattivi qosra sabiex jinbeda djalogu dwar il-qasma tal-kumpanija, izda r-rikorrenti sabu li missierhom Salvatore ma riedx jinnegozja lanqas jirraguna. Ried biss jiddetta. It-trattattivi waqfu hesrem.

6. F'dawn l-ahhar xhur jidher li kien hemm avvicinament bejn Salvatore Cutajar u Leonarda Cutajar (il-missier u l-omm). Ma jirrizultax li sehhet rikonciljazzjoni fis-sens tal-ligi. Izda fejn qabel Leonarda kienet qieghdha zzomm in-naha tar-rikorrenti u tibbilancja ossija tghin li jigu newtralizzati l-eccessi tal-missier (Salvatore). Illum jidher lampanti li Leonarda qed izzomm il-parti tal-missier, u qieghdha taqbel mieghu f'kollox.

7. Hija qieghdha tuza l-posizzjoni taghha ta' direttur sabiex twieghed lil Salvatore kumpens u artijiet tal-kumpanija minghajr ma tikkonsulta ma' l-azzjonisti rikorrenti li bejnhom ghandhom nofs il-kumpanija. Di fatti fil-kawzi kollha li huma pendenti, qed jintalbu differimenti minn naha ta' Salvatore Cutajar, minhabba li dan issa qed jghid li huwa ftiehem fuq kollox mal-kumpanija jew illi wasal biex jftiehem. Ricentement fl-udjenza quddiem din il-Qorti preseduta mill-Onor. Imhalled Tonio Mallia (citazzjoni numru 375/2001 TM) l-istess Salvatore Cutajar fil-prezenza ta' Leonarda Cutajar ezebixxa zewg dokumenti li kopja taghom hi hawn ezebita bhala dokumenti "B" u "C". Id-dokument "B" jghid testwalment hekk:

"Jiena Leonarda Cutajar, id-direttura (sic) tal-kumpanija S.C. & Co. Ltd qed naghti l-ghalqa tat-Torri tal-Ghallis bhala kumpens (sic) ta' 18 (tmintax) il-sena xoghol fil-kumpanija fuq imsemmija S.C. & Co. Ltd, minflok il-kumpens ta' Lm85,000 li qieghed jitlob Salvu Cutajar, ir-ragel tieghi."

Omissis.

Id-dokument "C" jghid testwalment hekk:

"Jiena Charles Cutajar (omissis), niddikjara li naqbel li missieri Salvu Cutajar ghandu d-dritt ghall-kumpens (sic) ta' 18 (tmintax) il-sena xoghol fil-kumpanija S.C. & Co. Ltd., u naqbel ukoll illi ommi, Leonarda Cutajar, bhala direttura tal-imsemmija kumpanija S.C. & Co. Ltd. li ccedi l-art tat-Torri tal-Ghallis minflok l-Lm85,000 li missieri kien qed jitlob bhala kumpens.

Nixtieq niddikjara wkoll li, la jien u lanqas huti kollha, qatt ma hdimna jew tajna s-sehem taghna fil-kumpanija msemmija. Ir-raguni kien ghaliex konnna ghadna tfal zghar. Fil-fatt missieri, Salvu Cutajar, biss kien jinnegozja fil-kumpanija."

Omissis.

7. Ghar-rikorrenti l-portata ta' dawn iz-zewg dikjarazzjonijet, hija ominuza. Huma ma jaqblu assolutament xejn mal-fatt li missierhom Salvatore huwa dovut xi kumpens, u wisq inqas huma qeghdin jaqblu fuq dik ic-cifra ta' kumpens li giet stabbilita arbitrarjament minnu, u minn ommhom l-unika direttur fil-kumpanija. Ukoll huma ma jaqblux li l-imsemmija art tat-Torri tal-Ghallis tiswa biss Lm85,000 izda hija fost l-aqwa artijiet li ghandha l-kumpanija, u li ghandha l-potenzjal li tkun tiswa miljuni ta' Liri fil-gejjieni.

8. Fis-sottomissjoni tal-esponenti dan l-agir tad-direttur tal-kumpanija ghan-nom tal-istess kumpanija huwa ta' pregudizzju serju ghalihom u ghall-interessi taghhom fl-istess kumpanija. Jidher car li hemm theddida bil-miktub illi assi mportanti tal-kumpanija jistghu jigu disposti a favur ta' wiehed mill-azzjonisti kontra r-rieda espressa ta' nofs l-azzjonisti tal-kumpanija.

9. Ir-rikorrenti ulterjorment jissottomettu illi dan l-agir jinkwadra ruhu fid-dispozizzjonijet tal-Art. 402 tal-Kap. 386 li jghid:

Harsien ta' azzjonisti kontra pregudizzju mhux gust. Emendat: IV.2003.156.

402. (1) Kull membru ta' kumpanija li jilmenta li l-affarijiet tal-kumpanija jkunu tmexxew jew qed jitmexxew jew aktarx jitmexxew b'mod li, jew li xi att jew ommissjoni tal-kumpanija kienu jew huma jew x'aktarx se jkunu, oppressivi b'mod mhux gust ta' pregudizzju, ghal membru jew membri jew b'mod li jkunu kontra l-interessi tal-membri in general, jista' jaghmel rikors lill-qorti ghal ordni taht dan l-artikolu.

(2) Omissis.

(e) Jordna lill-kumpanija li tibda, tiddefendi, tkompli jew ma tkomplix procedimenti tal-qorti, jew jawtorizza lil membru jew membri tal-kumpanija li jibdew, jiddefendu, jkomplu jew ma jkomplux procedimenti tal-qorti f'isem u ghan-nom tal-kumpanija; jew

(f) Jipprovdi ghall-hlas ta' kumpens minn dik il-persuna li tista' tkun instabet responsabbli mill-qorti ghal telf jew danni li jkunu garrbu minhabba att jew nuqqas li dwaru jkun sar ilment lill-persuna li tkun garrbet dak it-telf jew danni; jew

(g) Omissis.

(4) Omissis.

(5) Ordni maghmul taht dan l-artikolu jista' jehtieg lill-kumpanija biex ma taghmilx xi emenda, jew li taghmel emenda mehtiega, fil-memorandum jew fl-istatur taghha.

(6) F'dan l-artikolu, il-kelma "membru" tinkludi persuna li legalment tista' tirraprezenta l-interessi ta' membru mejjet, persuna li ghandha jkunu ghaddew legittimament azzjonijet fil-kumpanija b'wirt testamentarju jew mhux

testamentarju, u nominee licenzjat kif imfisser fl-artikolu 127 ta' dan l-Att, li jkollu f'ismu azzjonijiet fil-kumpanija ghan-nom ta' u fl-interessi ta' persuna ohra li beneficjarment ikollha jedd ghalihom.

12. Illi f'dawn ic-cirkostanzi jidher li hemm lok li din l-Onorabbli Qorti issib li jezistu elementi bizzejjed sabiex tiddetermina li membri ta' kumpanija qeghdin jilmentaw li l-affarijiet tal-kumpanija jkunu tmexxew jew qed jitmexxew jew aktarx jitmexxew b'mod li, huma jew x'aktarx se jkunu, oppressivi b'mod mhux gust, diskriminatorji kontra, jew b'mod mhux gust ta' pregudizzju, ghal membru jew membri jew b'mod li jkunu kontra l-interessi tal-membri in generali.

13. Illi ghandu jidher ukoll li din l-Onorabbli Qorti ghandha tiffirma l-fehma li dan l-ilment huwa bazat sewwa u li ghalhekk huwa gust u ekwu li tordna li jittiehdu dawn il-mizuri nfraskritti:

A. Illi qabel xejn din l-Onorabbli Qorti tordna lid-direttur Leonarda Cutajar sabiex ma tiddisponi minn ebda proprjeta' tal-kumpanija a favur ta' Salvatore Cutajar, qabel ma jinqatghu definittivament il-kawzi li huwa qed jaghmel kontra l-kumpanija.

B. Illi preferibbilment tordna s-sostituzzjoni tad-direttur Leonarda Cutajar b'persuna ohra li jew tgawdi l-fiducja tal-azzjonisti kollha, jew fin-nuqqas tinghazel persuna ndipendenti mill-istess Qorti.

C. Illi sakemm isir dak miktub fil-para. B, tordna li l-kumpanija tibqa' tiddefendi ruhha fil-proceduri kollha li qeghdin imsemmija f'dan ir-rikors, u li tintlahaq biss transazzjoni jekk din tkun tgawdi l-kunsens tal-maggoranza tal-azzjonisti.

D. Tordna illi kemm il-darba sar xi att li huwa ta' pregudizzji ghall-azzjonisti skond kif ilmentat f'dan ir-rikors, jew b'mod iehor li ghadu mhux maghruf lir-rikorrenti, izda li jista' jirrizulta waqt it-trattazzjoni, dan l-att jigi rexiss u mahlul.

E. Tordna li jekk hemm bzonn l-istatut tal-kumpanija jinbidel sabiex ma jippermettix agir arbitrarju minn direttur wiehed.

F. Tordna li d-direttur jew kwalsiasi persuna oħra responsabbli għal dan l-agir oppressiv ikunu kkundannati jagħmlu tajjeb għal kull telf li jistghu jsofru r-rikorrenti.

Għall-motivi msemmija r-rikorrenti jitolbu lil din l-Onorabbli Qorti sabiex tiddekrete adezivament mar-rikors u tagħmel id-dikjarazzjoni msemmija fis-sens li ssib li jezistu elementi bizzejjed sabiex tiddetermina li membri ta' kumpanija qeghdin jilmentaw li l-affarijiet tal-kumpanija jkunu tmexxew jew qed jitmexxew jew aktarx jitmexxew b'mod li, huma jew x'aktarx se jkunu, oppressivi b'mos mhux gust, diskriminatorji kontra, jew b'mod mhux gust ta' pregudizzju, għal membru jew membri jew b'mod li jkunu kontra l-interessi tal-membri in generali.

U konsegwenzjalment tagħti dawk ir-rimedji jew uhud minnhom skond kif elenkati fil-paragrafu 13 ta' dan ir-rikors.

Bl-ispejjez kontra s-socjeta' ntimata.

Rat **ir-risposta** ta' S.C. & Company Limited a fol. 25 tal-process fejn jesponu:

Fil-ewwel lok il-gudizzju mhux integru billi huwa mportanti li f'gudizzju simili jkunu prezenti l-azzjonisti u kredituri kollha tas-socjeta' ntimata;

Illi fit-tieni lok mhux minnu li hemm id-disgwiet lamentat mir-rikorrenti. Il-pozizzjoni ta' dina s-socjeta' hija li dina twieldet bhala socjeta' familjari u giet kostitwita principalment bix-xogħol u l-istinkar ta' Salvu u Leonarda Cutajar li kienu l-genituri tal-azzjonisti l-oħra kollha. Fil-fatt l-azzjonisti l-oħra kienu gew imdahhla fis-socjeta' meta kienu għadhom tfal minorenni, b'att ta' generosita' da parti tal-genituri. Illi huwa minnu li kienu nqalghu diversi kwistjonijiet bejn id-diversi partijiet pero' dawn illum

jinsabu superati u l-kumpanija tista' titmexxa l-quddiem minghajr inkwiet fil-pozizzjoni li tinsab illum. Illi inoltre l-missier Salvatore Cutajar huwa dovut somom sostanzjali ta' flus mill-kumpanija li huwa kien avvanza biex tista' taghmel in-negozju taghha, appartati li hu dovut lilu hlas ta' xoghol li hu ghamel biex il-kumpanija tista' tingieb il-quddiem. Ghalhekk ma hemm xejn ominuz kif allegat mir-rikorrenti sija fil-pretensjonijiet ta' Salvatore Cutajar sija fil-ftehim li dan lahaq ma' martu d-direttrici ta' dina s-socjeta' biex jinzamm il-paci u tirrenja l-armonija bejniethom.

Illi ghalhekk mhux lok li din l-Onorabbli Qorti tezercita d-diskrezzjoni taghha fis-sens rikjest mir-rikorrenti.

Illi se mai anke jekk il-Qorti ssib il-lok li tezercita xi diskrezzjoni dan m'ghandux ikun fis-sens mitlub mir-rikorrenti imma billi taghti rimedji ohra li jassikuraw veru gustizzja versu l-partijiet kollha fil-kawza.

Rat l-atti tar-rikors u d-dokumenti ezibiti;

Rat il-verbal tal 9 ta' Gunju 2004 li fih l-intimati talbu l-kjamat fil-kawza ta' Salvatore, Salvino, Charles u Leonarda Cutajar.

Rat l-opposizzjoni tar-rikorrenti billi qed jirritjenu li dina t-talba hija nsostenibbli billi jekk jissejju fil-kawza dawn ma jistghux jigu kundannati u semai r-rikors sar kontra l-kumpanija u mhux kontra l-azzjonisti.

Tikkunsidra

Illi skond il-gurisprudenza konstanti ta' dawn il-Qrati

“Il-kjamata in kawza hija kostitwita mill-interess tal-persuna li tkun u malli jigi rikonoxxut dan l-interess, il-Qorti ghandha id-dover li tordnah”.

“L-interess mehtieg biex jiggustifika dan il-provvediment huwa dak stess li huwa rikjest bil-ligi biex tigi proposta

Kopja Informali ta' Sentenza

azzjoni jew biex tista' tigi opposta kontestazzjoni. Imma dan l-interess jista' jkun anke l-komunjoni tal-kontroversja fis-sens li l-kjamat fil-kawza, minghajr ma jigi kundannat jew liberat, ikun jista' jivziluppa r-ragunijiet tieghu favur jew kontra l-attur". (Vol. XXIX P.II, p.706 u *sentenza App Azzopardi vs Attard 27/1/97*)

Illi fil-kaz in ezami l-persuni indikati biex jigu kjamati fil-kawza ghandhom interess fil-kontroversja fis-sens li anke jekk ma jigux kundannati jkunu jistghu jivziluppaw ir-ragunijiet taghhom favur jew kontra r-rikorrenti.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi
il-Qorti tiddeciedi
billi tilqa t-talba ghall kjamat fil-kawza ta' Salvatore,
Salvino, Charles u Leonarda Cutajar.
u tordna n-notifka tar-rikors lill istess
a spejjes ta' l-intimati.
Spejjes ta' dina l-vertenza riservati ghad decizjoni finali.

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----